

Cinsiyet Eşitliği İzleme Derneği'nin raporuna göre iktidarın kadını koruma politikası “merhamet hizmeti”ne dönüştü

medyascope.tv/2021/09/23/cinsiyet-esitligi-izleme-derneginin-raporuna-gore-iktidar-kadini-koruma-politikasi-merhamet-hizmetine-donustu

Haber Merkezi

23 Eylül 2021

Haber Merkezi

SES Eşitlik ve Dayanışma Derneği, bugün (23 Eylül) Prof. Dr. Serpil Sancar'ın katılımıyla bir toplantı düzenledi. Toplantıda, Sancar'ın bugüne kadar hazırladığı “Cinsiyet Eşitliği İzleme” raporları ışığında Türkiye’de toplumsal cinsiyet eşitliğinin geldiği durum ve bundan sonra kadınların nasıl rol oynayacağı konuşuldu.

Etkinliğin moderatörlüğünü üstlenen **SES Eşitlik ve Dayanışma Derneği Kurucu Başkanı Gülseren Onanç**, yakın

zamanda artık muhalefetin Türkiye’yi

yöneteceğine ilişkin bir algı oluştuğunu ve kadınların bu hikayede konuşması gerektiğini belirterek, *“Biz bugüne kadar hep sokakta aktif olan ve politika üreten tarafta olduk ama hiç masanın üzerinde, karar mekanizmasında yer almadık ya da yeterince yer almadık”* dedi.

“Toplumsal cinsiyet eşitliğini sağlama konusunda Türkiye’deki mekanizmalar günden güne kötüleşti”

Prof. Dr. Serpil Sancar, Cinsiyet Eşitliği İzleme Derneği'nin (CEİD) hazırladığı “Toplumsal Cinsiyet Eşitliği Ulusal İzleme Sonuçları”na ilişkin ayrıntıları paylaştı.

Toplumsal cinsiyet eşitliğini sağlama konusunda Türkiye'deki mekanizmaların günden güne kötüleştiğini vurgulayan Sancar, CEİD'in raporu ışığında 2010'dan bugüne Türkiye'de toplumsal cinsiyet eşitliğini sağlama hedefinden nasıl uzaklaşıldığını madde madde anlattı:

- *2010'da Diyanet İşleri Başkanlığı (DİB) yasası değiştirildi ve DİB'e kadın ve aileyi korumak için dini rehberlik yapma görevi verildi. Bu tarihten sonra kurum bünyesinde Aile ve Dini Rehberlik Büroları kuruldu.*
- *2011'de Kadın ve Aileden Sorumlu Devlet Bakanlığı'nın ardından “kadın” kelimesi çıkarıldı yerine Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı kuruldu.*
- *2013'ten itibaren Kadının Statüsü Genel Müdürlüğü (KSGM) toplumsal cinsiyet eşitliği ulusal eylem planı hazırlamaya ara verdi. Beş yıl sonra ulusal eylem planı “Kadının Güçlenmesi Stratejisi” adıyla yayımlanmaya başladı.*
- *2015 yılından sonra bütün resmi belgelerden toplumsal cinsiyet eşitliği devletin bir taahhütü olarak aşama aşama ortadan kaldırıldı. “Cinsiyet eşitliği” yerini “cinsiyet adaleti” aldı. MEB, YÖK, DİB, ASHB, TİHEK vb. toplumsal cinsiyet eşitliğinden sorumlu kurumlar bu geri gidiş sürecinde temel rol üstlendiler.*
- *2018 sonrası Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığı önce Çalışma Bakanlığı ile birleştirildi sonra tekrar ayrıldı.*
- *11. Kalkınma Planı'nda, ulusal eylem planlarında, kamu kurumları uygulamalarında politika değişikliği oldu: Toplumsal cinsiyet eşitliği yerini “kadının güçlenmesi” ve “ailenin korunması” politikalarına bıraktı.*
- *Kadın haklarında önemli yasal geri gidiş hamleleri yapıldı. Erken yaşta ve zorla evliliklerin meşrulaştırılması için TCK'nın maddeleri değiştirilmeye çalışıldı. 18 yaşından küçük çocuklara nikah kıyan imamların cezalandırılacağı hükmü kaldırıldı.*
- *“Kadın haklarını koruma” politikası aile içi şiddetin önlenmesine indirgendiydi.*

- Kadın haklarının korunması “adalet ve merhamet” adına yapılan bir hizmete dönüştü.
- DİB’in kadınları “dindarlaştırma” politikası 2010 yılından başlayarak güçlendi. İmam hatip liseleri, ilahiyat fakülteleri ve Kuran kurslarında kız öğrenciler ağırlıklı hale geldi. Ama bu dini kurumların yönetimi her zaman erkeklerden oluştu. Din İşleri Yüksek Kurulu (DİYK) bunun örneği.
- DİYK Medeni Kanun ve Ceza Yasası’na aykırı yorumlar yapıyor. Örneğin, kürtajın yasak olması ve boşanma ile ilgili birtakım yorumlar.
- İlk ve ortaokullarda din dersi zorunlu oldu. DİB dört-altı yaş arasındaki çocuklara dini eğitim vermeye başladı ve her yıl 1 milyon çocuk bu eğitimlere katıldı. Eğitime katılanların çoğunluğu kız çocuklarıydı.
- Orta eğitimde burs ve yatılı yurt olanakları en çok dini eğitim gören kızlara tahsis edildi.
- Toplumsal cinsiyet eşitliğini ana akımlaştırma çok güçsüz ve uygulanmıyor. Aile ve Sosyal Hizmetler Yasası’nda bile kadın hakları ve cinsiyet eşitli kavramları geçmiyor.
- Ulusal eylem planlarında görevlendirilmiş kurumların görev ve yetki yasalarında kadın hakları ve cinsiyet eşitliği kavramları geçmiyor.
- DİB ulusal mekanizmaların yerine geçmiş, Aile ve Dini Rehberlik Büroları bütün il ve ilçelerde kadınlara dini rehberlik yapıyor, medeni kanunun ve Kadının Statüsü Genel Müdürlüğü’nün alanına müdahale ediyor.
- Bakanlık içinde kadın sorunlarını çözme (kadının güçlendirilmesi) ve ailenin güçlendirilmesi politikaları kaynak ayrılmayan ve ancak yüzde 1,2 bütçe verilen bir alan.
- Kadın haklarını koruma ancak uluslararası fonlarla finanse edilebilen “dışsal” bir sorun haline geldi.
- Kadınlara Yönelik Her Türü Ayrımcılığın Önlenmesi Uluslararası Sözleşmesi’ne (CEDAW) atılan imza ile uygulanması vaat edilen kadın haklarını koruyacak bir uluslararası mekanizmadan bahsetmek zor.
- Yeni politika hedefleri olan “kadının güçlendirilmesi” ve “ailenin korunması”nın ne tür uygulamaları amaçladığı belirsiz. Uygulayıcıların keyfiyetine bırakılmış.
- Aileyi koruma politikası Anayasa 41. Madde hükmünde yer alan “ailede eşlerin eşitliği” hükmüne aykırı ele alınıyor.
- Anayasanın 10. maddesi (Anayasa Mahkemesi’nce iptal edilen) kamu hizmetlerinden cinslerin eşit yararlanması hâlâ reddediliyor.
- İstanbul Sözleşmesi’nden ayrılmanın anlamı:

-Siyasal destek sağlamak amacıyla selefi İslamcılığa verilen taviz

-Seçim ittifaklarını düşünerek ciddi bir karşı duruş gösteremeyen muhalefet

-Bir arada güçlü bir çıkış yapamayan kadın hareketleri.

Sancar, bu bilgiler ışığında toplumsal cinsiyet eşitliğinin sağlanması için neler yapılması gerektiğini anlattı. Türkiye’de yeni bir toplumsal cinsiyet eşitliği politikası ve ulusal bir mekanizmaya ihtiyaç olduğunu vurgulayan Sancar, kadına yönelik şiddet politikasının

yeniden düşünülmesi gerektiğini, siyasal alanın toplumsal cinsiyet eşitliğine duyarlı hale getirilmesi gerektiğini söyledi.

Prof. Dr. Serpil Sancar'ın sunumunun ardından kadın hareketinden birçok isim, konuyla ilgili görüşlerini dile getirdi.

“Kadın hareketi çok olumlu şeyler başarıyor ama toplumsal destek zayıf”

Türkiye’deki kadın hareketinin toplumsal tabanına değinen **Prof. Dr. Feride Acar**, Afganistan’da Taliban yönetiminde kadınların haklarının kısıtlanmasına da dikkat çekti:

“Afganistan’da hepimizin bildiği gibi Taliban’ın toplumsal tabanı var, kadınlardan da var. Biz tabii ki Afganistan değiliz ama kadın hareketinin toplumsal desteği zayıf. Kadın hareketi çok olumlu şeyler başarıyor ama sonuç alma açısından taban problemlerinden dolayı sorunlar yaşıyoruz. Politika değişiklikleri, yasaların değişmesi, bunlar gerekli ama halk deyimiyle yasaları değil kafaları değiştirmek lazım. Kafaları nasıl değiştiriyoruz bunun üzerine kafa yormak lazım. Birtakım koalisyonlar kurmaya çalışmak lazım. Kadınların temel alanlarda anlaşabilecekleri minimumlar üzerinden birtakım birliktelikler kurmak gerekiyor. Kadınlara erkekler arasında da güçlü bir toplumsal eşitliği talebini seslendirmek için birtakım dayanışmalar kurmak gerekiyor.”

“Garanti görülen kadın oylarının ittifaklar için bu kadar garanti olmadığını ifade etmek gerekiyor”

Ben Seçerim Derneği'nin kurucularından **Hilal Dokuzcan**, “Bundan sonra bir nevi garanti görülen kadın oylarının her iki ittifak veya kurulacak üçüncü bir ittifak için bu kadar net olmadığını ifade edecek çalışmalara ihtiyaç var. Toplumun farklı kesimleriyle, kadın hareketiyle bağlantılarını kuracak daha organik çalışmalar yapılması gerekiyor” dedi.

“Kadın hareketinin iktidar olmayı hedeflemesi gerekiyor”

Eşit Yaşam Derneği'nin kurucu başkanı Nazik Işık ise siyasi partilerin politikalarında toplumsal cinsiyet eşitliğiyle ilgili politikaların bulunmasının son derece önemli olduğunu belirtti. Ancak Işık'a göre birincil öncelik kadınların, iktidarın öznesi haline gelmesi:

“CEİD’in raporunun bize gösterdiği ve aslında yaşayarak da öğrendiğimiz, siyasi iktidarın kim olduğu çok önemli. Bu açıdan yerelde ve merkezde iktidar olmayı hedeflemek, iktidarın bir parçası olmayı hedeflemek bence kadın hareketi açısından çok öncelikli.”